

Тернопільський національний економічний університет

Кафедра економічної теорії

**Міждисциплінарна курсова робота
з економічної теорії**

на тему:

«Макроекономічний аналіз інфляційних процесів в Україні»

Студентки групи ФБС-22

Слободецької Віти

Керівник

к.е.н., ст. викладач

Сліпченко Т. О.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Тернопіль 2017

ПЛАН

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. Теорії інфляції. Види, причини та соціально-економічні наслідки інфляції

РОЗДІЛ 2. Ретроспективний та поточний аналіз інфляційних процесів в Україні

РОЗДІЛ 3. Прогнозування розвитку інфляційних процесів в Україні, оптимальний цільовий показник інфляції для вітчизняної економіки

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ДОДАТКИ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1	5
Теорії інфляції. Види, причини та соціально-економічні наслідки інфляції..	5
РОЗДІЛ 2	11
Ретроспективний та поточний аналіз інфляційних процесів в Україні	11
РОЗДІЛ 3	14
Прогнозування розвитку інфляційних процесів в Україні, оптимальний цільовий показник інфляції для вітчизняної економіки	14
ВИСНОВКИ	17
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	19
ДОДАТКИ	Помилка! Закладку не визначено.

ВСТУП

Актуальність даної теми викликана тим, що впродовж декількох десятиліть науковці шукають швидкі шляхи подолання інфляційних процесів. За двадцять п'ять років незалежності Україна так і не знайшла ефективних методів боротьби з інфляцією, яка стала найгострішою проблемою розвитку економіки країни і впливає на всі сторони життя населення.

Під інфляцією розуміється зростання цін, спричинене надмірним збільшенням кількості грошей, що обертаються в країні. Причому це збільшення набагато перевищує потреби господарчої діяльності.

В Україні, як і в інших республіках колишнього СРСР, інфляції як такої не було. Однак фактично вона існувала в двох формах: дефіциті товарів та існування так званого «чорного ринку», на якому ціни товарів багаторазово перевищували офіційні ціни.

На сьогодні інфляція не виникає несподівано, цей процес розвивається поступово і його можна поділити на три етапи: на першому – швидкість зростання цін відстає від швидкості зростання грошової маси в обігу; на другому – швидкість зростання цін випереджає швидкість зростання грошової маси; на третьому – зростання цін набуває мінливого стрибкоподібного характеру, коли швидкість зростання цін то випереджає зростання грошової маси, то відстає від неї.

Явище інфляції досліджувала велика кількість вчених, які аналізували антиінфляційні процеси. Дж. М. Кейнс першим розглядав інфляцію як невід'ємну частину елементів макроекономічної системи, а М. Фрідмен розумів під нею стійке і безперервне зростання цін, спричинене надмірною, як порівняти з валовим внутрішнім продуктом, масою грошей.

Важливе значення та роль інфляції в соціально-економічному житті країни зумовило постійну увагу дослідників до різних її аспектів. Теоретичну частину інфляційних процесів сформували такі вчені як А. Маршал, А. Пігу, Д. Рікардо, Е. Фелпс, І. Фішер, Д. Юм. А над розробкою антиінфляційної політики працювали: Г. Глен, Р. Дорнбуш, К. Макконелл та С. Брю, Г. Манків,

Дж. Сакс, П. Самуельсон та В. Нордхаус, серед яких були і вітчизняні науковці: А. Гальчинський, П. Єщенко, В. Прісняков, Т. Ковальчук, М. Коваль, П. Гайдуцький, С. Кораблін та інші.

Відаючи належне науковим напрацюванням вітчизняних та зарубіжних вчених з даної проблематики, слід зауважити, що існує потреба в її подальшому дослідженні, оскільки на сьогодні існує багато країн з високими темпами зростання інфляції.

Об'єктом дослідження є інфляційні процеси в Україні, їх причини та соціально-економічні наслідки.

Предметом дослідження є інфляція в Україні.

Метою дослідження є більш детальне вивчення природи інфляції та її чинників, оскільки вони мають негативний вплив на економічне зростання країни.

Завдання дослідження:

- визначення сутності та причин виникнення інфляції;
- дослідження інфляційних процесів, їх впливу на національну економіку;
- прогнозування розвитку інфляційних процесів в Україні.

Під час вирішення поставлених завдань використовувалися загальнотеоретичні та економіко-статистичні *методи*.

Інформаційною базою дослідження є офіційні статистичні матеріали Державного комітету статистики України та наукові праці економістів.

РОЗДІЛ 1

Теорії інфляції. Види, причини та соціально-економічні наслідки інфляції

Інфляція (від лат. Inflatio – надуття) – це процес втрати купівельної спроможності грошей внаслідок переповнення сфери обігу грошовими знаками понад дійсну потребу економіки, що призводить до їх знецінення.

В даний час існує три основних напрями у теорії інфляції: кейнсіанська теорія інфляції, монетаристська кількісна концепція і теорія надзвичайних витрат.

Кейнсіанська теорія інфляції. Представники цієї теорії (Дж. М. Кейнс і Б. Хансен) виходять з аналізу доходів та видатків господарюючих суб'єктів та впливу їх на збільшення попиту. Вони вважають, що збільшення попиту з боку держави та підприємців призводить до збільшення виробництва та зайнятості. В той же час збільшення попиту населення, оскільки він (попит) носить невиробничий характер, призводить до інфляції. В зв'язку з цим вони рекомендують стимулювати приватні та державні інвестиції, але обмежувати заробітну плату працюючих. В даній концепції активну роль відіграє, за словами Кейнса, "ефективний" або грошовий попит, який, ніби-то, і створює грошову масу [6].

На базі кейнсіанської теорії інфляції з'явилась так звана "крива Філіпса", яка відображає обернену залежність в розвитку цін і зайнятості у Великобританії. Згідно з "кривою Філіпса" були розроблені рекомендації щодо призупинення інфляції, утриманню її на певному рівні: або довести безробіття до високого рівня, або ж профспілкам вести більш стриману політику при переговорах про підвищення заробітної плати.

Однак економічні кризи 1974-1975 рр. та 1980-1982 рр. виявили новий феномен – стагфляцію, що заперечує "криву Філіпса", так як в ці періоди – періоди стагнації або кризи – темпи інфляції не зменшувались, а збільшувались.

Монетаристська концепція інфляції. Представники даного напрямку (М. Фрідмен та ін.) розглядають інфляцію як грошовий феномен, тобто результат надлишкової кількості грошей в обігу. З цією метою вони порівнюють індекси грошової маси та фізичного обсягу ВВП. Тут гроші відіграють активну роль, тобто грошова маса "створює" попит.

Монетаристи виступають проти неокейнсіанських заходів антициклічного регулювання, розглядаючи розвиток промислового циклу як зміну інфляції (підйом) та дефляції (криза). Звідси вони роблять висновок: оскільки інфляція викликає підйом промислового виробництва, її слід підтримувати в помірних розмірах.

Теорія інфляції, викликаній надлишковими витратами виробництва (Д.М. Кейнс, У. Торн, Р. Куен). Ця теорія пояснює зростання цін збільшенням витрат виробництва, вона тісно пов'язана із концепцією Кейнса. На думку представників даної теорії, інфляцію викликають лише витрати, пов'язані з заробітною платою, на чому базується теорія інфляційної спіралі "заробітна плата – ціни", якої притримується більшість західних економістів, в тому числі П. Самуельсон, Дж. Гелбрейт. Ця теорія є основою антиінфляційних заходів по "замороженню" заробітної плати, політики обмеження доходів населення. Разом з тим слід відмітити, що сучасний період НТП характеризується підвищенням заробітної плати, тому західні економісти висувають тезу про те, що її збільшення не повинно перевищувати зростання продуктивності праці, інакше відбудеться розкручення "інфляційної спіралі" [6].

Залежно від причин, що визначають інфляцію, розрізняють два основні типи інфляційних процесів: інфляція попиту, інфляція витрат.

Інфляція попиту – це такий тип інфляційних процесів, виникнення і розвиток яких пов'язаний із надлишковим надходженням грошей в економіку, що призводить до перевищення платоспроможного попиту над товарною продукцією і викликає ріст цін.

Основними факторами, що визначають інфляцію попиту є:

- надмірна емісія грошей, тобто зростання активів Центрального банку, у результаті чого гроші надходять в обіг понад дійсну потребу економіки;
- зростання швидкості обігу грошей, що означає участь однієї грошової одиниці у більшій кількості розрахункових операцій;
- кредитна експансія, тобто збільшення масштабів надання комерційними банками кредитів в економіку, що означає ріст грошової маси внаслідок ефекту мультиплікації;
- дефіцит державного бюджету, тобто перевищення витрат над доходами, що зумовлює ріст державного боргу, який покривається за рахунок додаткової емісії;
- притік іноземної валюти, що передбачає її обмін суб'єктами зовнішньої економічної діяльності, а відтак ріст грошової маси;
- інфляційні очікування, тобто припущення економічних агентів про виникнення у майбутньому високих темпів інфляції, що призводить до закладання майбутніх витрат у ціни.

Інфляція витрат – це такий тип інфляції, виникнення якої зумовлене зростанням затрат виробництва, а також дією загальних ринкових умов, що призводить до росту цін на товари і послуги, при цьому кількість грошей в обігу збільшується відповідно уже до нового вищого рівня цін.

Основні причини, що визначають інфляцію витрат, поділяються на дві групи: виробничі фактори і загальноринкові умови.

Виробничі фактори:

- зростання заробітної плати, що обумовлює розкручування інфляційної спіралі «зарплата – ціни»;
- збільшення норми прибутку підприємства, що не супроводжується відповідним зростанням якості та кількості продукції;
- зростання ціни на імпортовані предмети праці, що включаються у вартість продукції, яка випускається в країні (енергоресурси, матеріали, сировина).

Загальноринкові умови:

- монополізація економіки, коли ціни підвищуються монопольними виробниками того чи іншого товару;
- лідерство в цінах, коли підприємства певної галузі при встановленні цін орієнтуються на лідера, тобто найбільш крупного виробника даної продукції;
- диспропорції у структурі економіки, що пов'язано із зростанням сфери послуг, у якій нижча продуктивність праці, але вища частка зарплати порівняно із матеріальним виробництвом [2].

Форми прояву інфляції розрізняють за наступними критеріями:

1. в залежності від ступеня поширеності, інфляційні процеси можуть бути локальними (в межах однієї країни) або світовим (охоплюють групи країн або цілі регіони світу);
2. залежно від часу дії інфляційного процесу, він може бути періодичним або постійним;
3. залежно від особливостей розвитку і перебігу інфляції, вона може бути відкритою або прихованою.

Відкрита інфляція – це такий вид інфляції, що виявляється у зростанні загального рівня цін на товари і послуги, та виражається у знеціненні грошей через падіння їхньої купівельної спроможності. Для кількісної оцінки рівня відкритої інфляції використовується індекс цін.

Індекс цін – це відносний показник, що характеризує темп інфляції, тобто зміну загального рівня цін виражену в процентах.

Головними показниками для вимірювання інфляції є:

1. індекс цін виробників промислової продукції, що виражає зміну цін фіксованого набору товарів у промисловому виробництві;
2. індекс споживчих цін – це показник, що характеризує зміну загального рівня цін визначеного набору товарів і послуг, які купуються населенням для виробничого використання;
3. базовий індекс споживчих цін, що характеризує рівень інфляції, який формується тільки під впливом монетарних умов [5].

Залежно від темпів зростання цін розрізняють наступні види відкритої інфляції:

1. повзуча, при якій темп зростання цін має помірний характер і не перевищує 10% на рік;
2. галопуюча інфляція, при якій річні темпи росту цін перебувають в межах від 10 до 100%;
3. гіперінфляція, коли темпи зростання цін перевищують 100% на рік [3].

В умовах коли в економіці держава втручається в механізм ціноутворення має місце прихована інфляція.

Прихована інфляція – це такий вид інфляції, що знаходить своє вираження у товарному дефіциті. Вона виникає, тому що фіксована ціна державою на певний товар виявляється нижчою за ринкову ціну рівноваги. В результаті у виробників втрачаються стимули збільшувати кількість і підвищувати якість своїх товарів.

Інфляція є важкою хворобою для економіки будь-якої країни з глибокими соціально-економічними наслідками.

Економічні наслідки інфляції:

По-перше, інфляція руйнує нормальні господарські зв'язки, посилює хаос і диспропорції в економіці, дезорганізує інвестиційний процес, оскільки при нестримному зростанні цін мета виробництва (прибуток) може бути досягнута і без зростання виробництва.

По-друге, капітали переливаються зі сфери виробництва у сферу обігу, насамперед у спекулятивні комерційні структури, де вони швидше обертаються і приносять величезні прибутки, а також переміщаються за кордон у пошуках більш прибуткового застосування й гарантованого прибутку. Зростають спекуляція, тіньова економіка, корупція.

По-третє, порушується нормальне функціонування кредитно-грошової системи. Знецінення грошей підриває стимули до нагромадження їх, породжуючи таке явище як "втеча від грошей", коли підприємці й населення надають перевагу вкладанню грошових заощаджень у товари, нерухомість та

інші матеріальні цінності. Розриваються кредитні угоди, бо при інфляції не вигідно надавати довгострокові кредити під невеликі проценти, оскільки кредиторіві доведеться отримувати борги у знецінених грошах.

По-четверте, поступово згортаються товарно-грошові відносини й розширюється прямий продуктообмін на основі бартерних угод. Це призводить до втрати грошима своїх економічних функцій, і відносини обміну повертаються назад - до простої, або випадкової, форми вартості.

По-п'яте, інфляція негативно впливає і на міжнародне економічне та валютно-кредитне становище країни. Вона підриває конкурентоспроможність і експорт вітчизняних товарів, водночас стимулює імпорт товарів з-за кордону, оскільки на внутрішньому ринку вони продаються за вищими цінами. Інфляція стримує надходження іноземного капіталу, знижує офіційний і ринковий курси національної валюти через її знецінення.

Соціальні наслідки інфляції:

Економічна наука вважає, що інфляція є своєрідним податком, яким держава шляхом емісії нічим не забезпечених грошей додатково обкладає доходи населення, що веде до негативних соціальних наслідків. Ще Дж. М. Кейнс писав, що "тривалим процесом інфляції уряди можуть конфіскувати таємно і непомітно значну частину багатства своїх громадян" [4].

По-перше, інфляція знижує життєвий рівень усіх верств населення, особливо тих, які мають сталий дохід, оскільки темпи зростання доходів відстають від темпів зростання цін на товари й послуги.

По-друге, інфляція знецінює попередні грошові заощадження населення в банках, страхових полісах, щорічну ренту та інші паперові активи з фіксованою вартістю.

По-третє, інфляція посилює безробіття, підриває мотивацію до ефективної трудової діяльності, посилює соціальну диференціацію населення і соціальну напругу в суспільстві [4].

РОЗДІЛ 2

Ретроспективний та поточний аналіз інфляційних процесів в Україні

Високий рівень інфляції спостерігався в Україні ще з моменту проголошення її незалежності в 1991 році (390%), спровокований перш за все «лібералізацією цін», у період дефіциту на товари. Із часом темпи інфляції не знижувалися (як, наприклад, в Польщі та країнах Балтії), а навпаки пришвидшувалися.

«Гіперінфляція завжди і всюди є грошовим феноменом» – ця відома цитата М. Фрідмена чітко описує ситуацію, яка склалася в Україні. У 1992 році дефіцит бюджету становив 12,2% від ВВП, і, незважаючи на відсутність доступу до ринків капіталів, був профінансований за рахунок емісії грошей, в наслідок чого інфляція зростає до 2100%. В 1993 році ситуація з бюджетом дещо покращилася, але постійне зростання темпів інфляції, для того щоб впливати на реальну економіку, призвело до підвищення цін на 10 256% за рік. Такої ситуації, в мирний час, не мала жодна країна, тому Україна стала «світовим рекордсменом» за рівнем інфляції [1].

Для того, щоб інфляція не продовжувала зростати, потрібно було ввести жорстку економію, яка теж мала наслідки: в 1994 році ВВП країни зменшився більше як на 20%, а також впав рівень доходів населення. У 1996 році інфляція значно знизилася і становила 139,7% за рік, того ж року була запроваджена національна грошова одиниця – гривня замість купоно-карбованців (обмінювалися у співвідношенні 1:100 000) [1].

Однією із причин інфляції був високий дефіцит бюджету. Введення нової грошової одиниці і фіксація обмінного курсу на рівні приблизно 1,8грн за 1 долар дозволили тимчасово знизити інфляційні очікування. Як наслідок, в 1997 році темпи зростання ІСЦ знизились до однозначного числа. Бюджетне фінансування переключилось з друкарського верстата центрального банку на короткострокові (терміном до одного року) внутрішні позики. Завдяки відносно високим процентним ставкам (у липні 1998 року, коли річне зростання ІСЦ

становило 6,7%, прибутковість перевищила 70% річних), більш-менш стабільному обмінному курсу було залучено значні обсяги як вітчизняного, так і іноземного капіталу. Ситуація майже повністю наслідувала розвиток подій в Росії в той час. Відповідно, коли в серпні 1998 року в Росії відбувся крах фінансової піраміди російського держборгу, в Україні відбулось теж саме явище. Іноземці намагалися вивести свої капітали, різко збільшуючи попит на іноземну валюту і девальвуючи гривню, що призвело до нового сплеску інфляції. Якщо в липні 1998 року, незадовго до кризи, річний рівень інфляції склав 6,7%, то до грудня того ж року він перевищив 20%, і до 2001 року залишався в діапазоні 20%-30%. Зниження темпів інфляції насамперед відбулося за рахунок помітного урізання дефіциту бюджету в 1999-2000 роках, відновлення економічного зростання та стабілізації обмінного курсу на рівні 5,4грн за 1 долар на початку 2000-их років. Стало зрозуміло, що інфляція є наслідком, а не причиною економічних проблем, які, перш за все, були спричинені «м'якою» грошово-кредитною і податково-бюджетною фіскальною політикою країни.

Новий етап прискорення світового економічного зростання і, як наслідок, зростання світових цін на товари (головним чином цін на чорні метали, що складали 30-35 % сумарних доходів від експорту України) створили сприятливі умови для вливання іноземної валюти на український ринок в 2003-2004 роках. Позитивне сальдо торгівельного балансу в поєднанні з фіксованим обмінним курсом призвело до зростання золотовалютних резервів і паралельно збільшило кількість готівкових обігових коштів. З 2005 року сальдо поточного рахунку почало погіршуватись, але після Помаранчевої революції відбувся суттєвий приплив капіталу, який компенсував дисбаланс поточного рахунку. НБУ утримував фіксований обмінний курс, купуючи валюту без будь-якої суттєвої стерилізації таких інтервенцій.

Протягом 2002-2008 років спостерігалось швидке зростання приватного споживання, в середньому 10,8% на рік в реальному вираженні. У травні 2008

року, коли світовий оптимізм на товарних ринках різко активізувався, річна інфляція в Україні сягнула 30%.

Світова криза 2008-2009 років дуже сильно вдарила по економіці України: ВВП скоротився на 14,8%, середньозважений річний обмінний курс виріс з 5,27грн за 1 долар США у 2008 році до 7,79грн у 2009 році, і тимчасово перетинав позначку в 10грн за 1 долар США на піку кризи. Не дивлячись на це, рівень інфляції дещо впав – з 25,3% в 2008 році до 16% в 2009 році і 9,4% в 2010 році (в середньому за рік). Здавалось, країна рухається у правильному напрямку: в 2010 році економічне зростання набрало певних обертів, курс гривні стабілізувався (і знову де-факто з прив'язкою до долара), рівень інфляції уповільнився до однозначного числа [1].

Станом на 2011 рік ціни підвищилися на 4,6%, у 2012-му на -0,2%, а в 2013 році цей показник зріс до 0,4%.

Упродовж 2014 р. економіка України функціонувала в українських несприятливих умовах. Відбулося значне прискорення темпів падіння промислового виробництва, яке за підсумками року становило 10,2 %, відтак ВВП скоротився на 6,8%. Ціни за 2014 рік зросли на 24,9%.

Споживчі ціни у 2016 році зросли на 12,4%. Стрімке уповільнення споживчої інфляції (з 43,3% у 2015 році) відповідало прогнозам Національного банку, що публікувалися в Інфляційних звітах протягом попереднього року та передбачали зростання споживчих цін на 12%. Таким чином, Національний банк виконав ціль з інфляції на 2016 рік на рівні $12\% \pm 3$ в.п., що була визначена Стратегією монетарної політики на 2016 – 2020 роки [7]. Динаміку темпів інфляції показано в Додатку А.

Стрімке сповільнення інфляції у 2016 році відбулося насамперед завдяки послабленню фундаментального інфляційного тиску. Про це свідчило швидке зниження базової інфляції (до 5,8% р/р), зумовлене поміркованою монетарною та фіскальною політикою.

РОЗДІЛ 3

Прогнозування розвитку інфляційних процесів в Україні, оптимальний цільовий показник інфляції для вітчизняної економіки

Прогноз інфляції залишається в межах оголошених цілей: $8\% \pm 2$ в. п. – на 2017 рік та $6\% \pm 2$ в. п. – на 2018 рік. Водночас унаслідок суттєвого шоку попиту, що обумовлений двократним підвищенням мінімальної заробітної плати, інфляція на кінець 2017 року зміститься ближче до верхньої межі цільового діапазону (9.1%), але повернеться до центральної точки діапазону (6.0%) у 2018 році [8].

Зростання споживчого попиту та собівартості виробництва формуватиме додатковий тиск на основні компоненти інфляції у 2017 році: відповідно базова інфляція зросте до 6.3%, а інфляція сирих продуктів – до 7.0%. Зростання цін продовольчих товарів додатково стимулюватиме поступове вичерпання ефектів пропозиції, що були пов'язані з обмеженнями експорту та значним імпортом окремої продовольчої продукції. Водночас уповільнення адміністративно регульованої інфляції залишається головним фактором зниження темпів зростання загального ІСЦ в 2017 – 2018 роках.

Зниженню інфляції у 2018 році сприятимуть проведення виваженої монетарної та фіскальної політики. Базова інфляція стабілізується в межах близько 5% в умовах низької волатильності обмінного курсу і поліпшення інфляційних очікувань. Важливим для зниження загальної споживчої інфляції є те, що окремі тарифи вже були підвищені до ринково обґрунтованого рівня.

Ініціатива щодо двократного підвищення мінімальної заробітної плати буде основним проінфляційним шоком у 2017 році. Тиск на інфляцію відбуватиметься як через зростання попиту, так і через збільшення собівартості виробництва товарів та послуг. Сфера послуг, яка значною мірою представлена малим бізнесом, буде вимушена компенсувати додаткові видатки на заробітну плату найманим працівникам та неявне зростання фіскального навантаження шляхом підвищення цін.

Тому у 2017 році базова інфляція прискориться до 6.3% (з 5.8% у попередньому році). Додатковим чинником прискорення базової інфляції також будуть вторинні ефекти від прискорення продовольчої інфляції.

Факторами, що стримуватимуть базову інфляцію, у 2017 році стануть все ще високий рівень безробіття (9.1% за методологією МОП) та відносно жорстка монетарна політика.

У середньостроковому періоді очікується стабілізація базової інфляції на рівні близько 5%. Імпортована інфляція на прогностному горизонті очікується низькою завдяки низькоінфляційному середовищу в країнах ОТП України та прийнятній волатильності номінального обмінного курсу. Волатильність реального обмінного курсу гривні протягом прогностного періоду також буде досить невисокою, а його зміцнення стримуватиметься повільним зростанням продуктивності праці в Україні.

Поступове вичерпання дії факторів пропозиції (переважно через обмеження в міжнародній торгівлі), що стримували інфляцію сирих продуктів у 2016 році, стимулюватиме відновлення її темпів зростання у 2017 році. Проте основним фактором прискорення інфляції сирих продуктів до 7.0% (з 1.2% у попередньому році) є підвищення попиту з боку населення з найнижчим рівнем доходів, що є основним бенефіціаром рішення про двократне зростання мінімальної заробітної плати.

У 2018 році очікується підвищення цін на сирі продовольчі товари на 5% в основному за рахунок поступового зростання цін на продовольство на світових ринках. Проте високі показники врожайності, зокрема зернових культур, будуть фактором стримування інфляції продовольчих товарів у середньостроковій перспективі.

Підвищення адміністративно регульованих цін у 2017 році очікується в розмірі 16.9%, вони залишаться основним драйвером інфляції, формуючи найбільший внесок у зміну ІСЦ. Основним чинником їх зростання залишається збільшення вартості імпортованих енергоресурсів, що впливають на тарифи на газ, централізоване опалення та гарячу воду для населення. Стримуючим

фактором для окремих тарифів ЖКГ стане анонсоване НКРЕКП зниження ціни на електроенергію для промислових споживачів, яка є ваговою складовою собівартості окремих комунальних послуг.

Очікується, що підвищення ставок акцизних зборів на тютюнову та алкогольну продукцію призведе до загального підвищення цін на ці вироби відповідно на 20% і 13% у 2017 році та на 13% і 10% – у наступному.

У 2018 році зростання адміністративно регульованих цін уповільниться до 9.5%, однак залишиться одним з основних чинників інфляції. Очікується, що формування та перегляд тарифів на газ, централізоване опалення та гаряче водопостачання для населення відбуватимуться регулярно згідно з динамікою цін на імпортовані енергоносії та курсу гривні.

Прогнозне зростання цін на паливо у 2017 році становить 16% та зумовлено переважно підвищенням світових цін на нафту. У подальшому зростання цін на паливо також ґрунтуватиметься на зміні світових цін на нафту в гривневому еквіваленті з урахуванням змін у податковій політиці [8].

ВИСНОВКИ

Отже, із проведеного дослідження я можу зробити висновки, щодо форм прояву і закономірностей розвитку інфляційних процесів в Україні, а також як ефективно проводити антиінфляційну політику, щоб запобігти високим темпам інфляції та управління нею на незагрозливому для економічної системи рівні.

Як і всі інші процеси, що мають економічний характер, інфляція в Україні розвивалася впродовж тривалого часу. Зокрема, було виокремлено п'ять етапів розвитку інфляційного процесу в Україні: пострадянський період (1991 р.), гіперінфляційний період (1992–1994 рр.), дезінфляційний період (1995–1996 рр.), стабілізаційний період (1997–2013 рр.) та сучасний період (2014 р. і донині).

Інфляційні процеси притаманні більшості держав світу, зокрема і для України. Інфляція має безліч форм прояву, для вітчизняної економіки характерні такі як: підвищення цін, знецінення національної грошової одиниці, низька купівельна спроможність населення, зниження якості товарів та їх дефіцит, падіння обсягів виробництва, активний розвиток тіньової економіки, недовіра до банківської системи, зростання дефіциту державного бюджету, попит на іноземну валюту.

В Україні є певні закономірності розвитку інфляції, через які вона то зростає, то знижується. До них відносяться, зокрема, інфляційні очікування, за яких інфляція зростає, а при відсутності – знижується.

Окрім внутрішніх причин інфляції, існують і зовнішні. Це насамперед зростання цін на імпорتنі товари і послуги. Згідно з оцінками спеціалістів подорожчання нафтогазової групи енергоносіїв на 1 % зумовлює зростання оптових цін у промисловості на 0,23 %, у всій економіці — на 0,22%. Зовнішніми причинами інфляції в Україні є необґрунтоване встановлення валютного курсу при конвертації валют, доларизація української економіки, Вступ в ЄС вимагає обмеження річного рівня інфляції до 2 %.

Для подолання інфляції держава проводить антиінфляційну політику, найчастіше використовують нуліфікацію, яка полягає у тому, що з обігу вилучаються старі грошові знаки і замінюються новими, як правило, в меншій кількості. Цим методом Україна скористалася в 1996 році, коли запровадила нову грошову одиницю – гривню.

Щоб Україна досягла успіху в антиінфляційній політиці передусім в державі має бути національна злагода. Важливо, щоб Верховна Рада не приймала рішень, пов'язаних з великим витратами державного бюджету, Кабінет Міністрів припинив затвердження нових дорогих проектів, профспілки не вимагали підвищення заробітної плати, а Національний банк дотримувався емісійного ліміту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Александр Жолудь Інфляція в Україні: минуле, сьогодення та майбутнє [Електронний ресурс] // е-журнал «Лівий берег». – 2015. – Режим доступу:https://ukr.lb.ua/blog/zholud/300975_inflyatsiya_ukra..
2. Афанасьєв М. В. Гроші та кредит / М. В. Афанасьєв- Х.: ХНЕУ, 2005. - С. 197.
3. Базилевич В. Д. Економічна теорія: Політекономія: Підручник /За ред. В. Д. Базилевича. – 6-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2007. – 719 с.
4. Кириленко, В. В. Економіка [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. вищих навчальних закладів / В. В. Кириленко. – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 193с.
5. Савлук М. І. Гроші та кредит: Підручник. — 3-тє вид., перероб. і доп. / М. І. Савлук, А. М. Мороз, М. Ф. Пуховкіна та ін.; За заг. ред. М. І. Савлука. — К.: КНЕУ, 2002. — 598 с.
6. Шаповал С. С. Основи економічної теорії. Навч. пос./ За ред. Козака Ю. Г., Шаповал С. С. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 264 с.
7. Державна служба статистики України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
9. Індекс інфляції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://bank-ua.com/Індекс_інфляції

Динаміка темпів інфляції [9]

Рік	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Індекс інфляції	390,0	2100,0	10256,0	501,0	281,7	139,7	110,1	120,0	119,2
Рік	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Індекс інфляції	125,8	106,1	99,4	108,2	112,3	110,3	111,6	116,6	122,3
Рік	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Індекс інфляції	112,3	109,1	104,6	99,8	100,5	124,9	143,3	112,4	102,1